

Eyrbyggja saga: en sammenligning mellem
A- og B-versionen

Eyrbyggja saga (Eb) er sammensat af et antal mindre, selvstændige fortællinger eller episoder med udvalgte familier på Snæfellsnes som centrum. Det er altså ikke specielt en beretning om Snorri goði og hans familie fra Þórsnes, ej heller specielt om beboerne på Eyrr, som har givet sagaen navn. Denne mangel på en egentlig hovedperson afspejler sig i håndskrifternes mange benævnelser på sagaen. Her er nogle af dem¹:

AM 443 og 446 4to: "Her byrjar Eyrbyggju eör Þórsnesinga sögu"

AM 442 4to: "Her byrjask Eyrbyggja, Alptfirðinga ok Breiðvíkinga saga"

AM 131 fol.: "Her byrjar þá Íslendinga sögu sem kǫlluð er Eyrbyggju eör Þórsnesinga"

AM 126 og 130 fol.: "Saga af nokkrum Íslendingum ok er kǫlluð Eyrbyggju"

AM 158 fol.: Þórsnesinga saga sem þóru nafni kallask Eyrbyggja"

Desuden har Guðbrandur Vigfússon (GV) fundet betegnelserne "Kjalleklinga saga" og "Bjarnar saga Breiðvíkingakappa"². I slutningen af de fleste hss. står der "ok lýkr þar sögu Þórsnesinga, Eyrbyggja ok Alptfirðinga", en titel som egentlig dækker indholdet bedst, men ikke just er bekvem at arbejde med. Sagaens navn blev altså Eyrbyggja saga, og det er titlen i de ældste og bedste hss. fx. AM 309 4to, AM 445 b 4to og AM 448 4to (<Vatnshyrna).

Omend der har været flere bud på titlen, så har der været enighed om indholdet. Man har kun forestillet sig én bestemt tekst med ét bestemt indhold fra begyndelse til ende og ikke som fx. ved Gisla saga eller Fóstbræðra saga opereret med to eller flere versioner. Der findes imidlertid en anden version af Eb (og en tredje, som kun strejffes her), som jeg synes fortjener lidt større opmærksomhed, end den hidtil har

¹Norrøn tekst normaliseres, bortset fra exx. fra de vedlagte tekstprøver fra B-versionen.

²Eb 1864, p. vii.

fået. For det første, fordi den er overleveret i de ældste bevarede hss., hvilket i dette tilfælde vil sige pergament-hss., og for den andet, fordi denne version med hensyn til sproget ser ud til at stå på et ældre trin end den kendte.

De vigtigste hss. af de tre versioner fordeler sig således¹:

A-klassen (nu kun repræsenteret af papirafskrifter af det tabte pergamenths. Vatnshyrna).

Aa: AM 448 4to (afskr. af Ásgeir Jónsson og Árni Magnússon ca. 1690)

Ab: AM 442 4to (afskr. af Ketill Jörundarson, d. 1670)

Ac: AM 126 fol. (afskr. af Jón Gissurarson í Núpi, ca. 1640)

B-klassen (hvoraf intet pergamenths. er fuldstændigt)

Ba: AM 309 4to (perg. fragm. skr. 1498)

Bb: AM 446 4to (papirhs. ca. 1640)

Bc: Cod. Aug. 9.10 4to, Wolfenbüttel-hs. (perg. fragm. ca. 1330-70)

Bd: AM 162 E fol. (perg. fragm. ca. 1300)

Håndskrifterne i B-redaktionen supplerer hinanden så godt, at kun en mindre del af teksten (under 10%²) må læses i papir-hss. Det største fragment er Wolfenbüttel-hs., hvis tekst svarer til ca. 132 af sagaens 186 sider i Eb 1935, altså næsten tre fjerdedele af hele sagaen. Kun begyndelsen mangler.

C-klassen: AM 445 b,4to, Melabók (7 blade heri, ca. 1390-1425)

Denne tekst indtager en mellemstilling mellem A og B, således at første og sidste blad viser størst lighed med A og de mellemliggende fem med B³. Bilag 1 viser fordelingen af B- og C-pergamenthss. i forhold til den fuldstændige A-tekst.

Den version, eller rettere det hs., som alle udgivere uden

¹Jeg anvender GV's terminologi og inddeling, se Eb 1864, pp. xxxiii-vi.

²Eb 1935, pp. 18.30-32.8 (kap. 11-17). Her og iøvrigt henvises der til denne udgave, når intet andet er anført.

³Eb 1864, p. xxxi, Eb 1897, p. xvii.

undtagelse hidtil har benyttet som hovedtekst, er AM 448 4to. Udgiverne har selvfølgelig kendt til B's (og den mere fragmentariske C's) eksistens, men har altid med forskellige begrundelser valgt ikke at lægge den til grund til trods for disse håndskrifers agtværdige alder og som nævnt denne versions andre kvaliteter, hvilket ikke alle udgivere har været blinde for. Begrundelserne for at foretrække A i skikkelse af 448 har naturligt nok været, at man har opfattet den som den bedste. Baggrunden for denne vurdering synes ofte at have været, at der af denne version eksisterer fuldstændige hss. produceret af anerkendte afskrivere (hvilket jo gør den bekvem at håndtere), mens man som nævnt må stykke B-teksten sammen af flere hss. Det er fx. GV's begrundelse: "Da nun A oder die Vatnshyrna ... den reinsten und vollständigsten Text der Saga enthält, so haben wir ... Aa zu Grunde gelegt"¹.

Hugo Gering betragter ligeledes 448 som det bedste hs., fordi "Die A-klasse steht ohne frage dem original am nächsten und ihr bester vertreter, Aa, ist daher auch meiner ausgabe zu grunde gelegt"².

Einar Ólafur Sveinsson slutter sig til denne anskuelse: "Vatnshyrna er sléttmálast og yfirleitt bezt handrita Eyrbyggju"³. Han ved udmærket, at Vatnshyrna ikke er fejlfrit, fx. nævner han, at hss. fra B- og C-versionerne indeholder forskellige ældre sproglige foreteelser, som må afspejle noget oprindeligere end A. Endvidere finder han B's fortællerstil mere levende, og han anser et af B-fragmenterne, AM 162 E fol., som det bedste hs. af sagaen⁴. Alligevel vælger han som sine forgængere 448 "af því að texti hennar er í heild áreiðanlegastur og önnur handrit eru í molum"³. Flere steder retter han dog A ved hjælp af B, og hvor meget B egentlig benyttes illustreres i bilag 2 (ændringer i forhold til hovedhs. er mærket med omramning. Bogstaverne A-C i marginen henviser til den version, læsemåden er hentet fra).

¹ Eb 1864, p. xxvi.

² Eb 1897, p. xxvii.

³ Eb 1935, p. lviii.

⁴ Eb 1935, p. lix.

Det er således man hidtil har skullet læse B-teksten: uddrage den af A ved hjælp af rettelser/forbedringer af A eller via udgavernes variantapparat. Derfor tror jeg mange ser frem til Forrest Scotts udgave, som for første gang vil gøre det muligt at læse B- og C-teksterne som et hele.

De fleste, der har beskæftiget sig med at sammenligne A og B, omtaler to iøjensaldende træk: 1. A's kap. 48, som i B har en anden placering, og 2. en tilføjelse i A i forhold til B, en lovprisning af Arnkell goði efter dennes død (p. 103.7 þvf - 103.13 fram).

Kap. 48 og 49 i A (pp. 135-36) beretter om begivenheder, der nok vedrører allerede kendte personer i sagaen, men som ikke har direkte tilknytning til de omgivelser, de er placeret i nu. Kap. 48 omtaler nogle af hovedpersonernes rejse til Grønland og kap. 49 fortæller med få ord om kristendommens indførelse på Island og hvad det førte med sig af hændelser på Snæfellsnes. Disse kap. kunne uden forstyrrelse af handlingen, ikke mindst en så episode-opdelt historie, sættes hvor som helst i denne sidste del af sagaen. Det er dog kun kap. 48, der er flyttet. I B og C er det placeret efter den þáttur, der går under betegnelsen Fróðárundr (kap. 50-55, pp. 137-52).

Der er en fornuftig grund til at A-redaktøren har flyttet dette kapitel (hvad jeg tror han har), nemlig at det indledes med "Eptir sætt Eyrbyggja ok Alptfirðinga ..". Dette forlig har man i A hørt om i kap. 46-47, og derfor har A-bearbejderen meget logisk placeret et kap. med denne indledning lige efter den begivenhed, det refererer til. Det er således min opfattelse, at A-tekstens rækkefølge er sekundær, og at B+C her har bevaret det oprindelige.

Den før omtalte lovprisning af Arnkell findes som nævnt kun i A. Også her tror jeg der er tale om en senere tilføjelse i A og ikke en udeladelse i B. Den oprindelige tekst har - som B nu - holdt inde ved ordet "harmdauði". Det lille afsnit viser et ordvalg som minder om en yngre stil (riddersaga)¹.

¹ Fx. er ordet hjartaprúðr i ONP kun belagt i papirhss.

Det er også Vésteinn Ólasons opfattelse, at dette stykke er en yngre tilføjelse¹.

For fuldstændighedens skyld skal jeg nævne, at C-versionen har en anden slutning på sagaen, nemlig et tillæg om Snorri goði's liv, af Einar Ólafur Sveinsson kaldt Ævi Snorra goða² (se bilag 1). Der er forskellige opfattelser af dette lille kompendium over Snorris liv, dels at der er tale om et tillæg, et sammendrag af sagaen³, dels at det er en rest af en større og fyldigere saga om Snorri⁴, og dels at det er en selvstændig fortælling, som sagaforfatteren har benyttet som kilde, som den kronologiske rygrad til sin saga⁵.

Udover disse tydelige forskelle mellem versionerne er der en mængde knap så iøjenfaldende, som viser to fortælleres individuelle stil. Den ene, A, har en fast og ordknap stil. Her overlades intet til tilfældighederne, og eventuelle overflødige ord er ofte bortredigeret. B derimod er mere snakkende, anvender flere småord som pá, en, ok, hann/hon (hvor A ofte lidt for pedantisk indsætter det aktuelle navn), og B benytter sig oftere end A af efterhængt bestemt artikel. Det skal jeg belyse med et par repræsentative tekstprøver (se bilag 3).

Oftest benyttes der i A præciseringer af navne og steder, hvor B blot har hann/hon, þar eller ingenting. Exx. er⁶:

<u>B</u>	<u>A</u>
1.1 Ketils son	1.1 sonr Ketils <u>flatnefs</u>
1.5 kongr (2)	1.6 <u>Haraldr</u> konungr
1.8 Blorn	1.10 Björn <u>Ketilsson</u>
1.14 hann	1.19 <u>Björn</u>
1.18 <u>husinu</u>	1.24 eldaskála
1.18 ÷	1.24-25 <u>sem siór var til</u> (oplyst tidligere i kap.)
1.19-20 þar iafnan	1.25 <u>við eldana</u>

¹Ólason 1971, p. 18. ²udg. pp. 185-86.

³Magnússon 1938, p. 510. ⁴Blöndal 1928, p. 20.

⁵Sveinsson 1968, p. 14.

⁶De stiplede understregninger er mine.

<u>B</u>	<u>A</u>
1.21 ÷	1.27 at <u>Fróóá</u>
1.23 and sæliss	1.29-30 <u>ofugt ok</u> andsælis
1.26 ÷	1.33 <u>segir hann</u>
1.27 ÷	1.35 <u>hvert kveld sem annat</u>

De fleste af ændringerne i A er unødvendige gentagelser af oplysninger, som kort forinden er givet. Der kan fx. ikke være tale om andre end Björn Ketilsson (B 1.14); man ved allerede, at Ketils tilnavn er flatnef (oplyst i kap. 1), og at den omtalte konge er Karaldr (B 1.5). Tilsvarende pointeres det mindst en gang for meget, at man sidder omkring ilden (A 1.25 og 27). At begivenhederne her finder sted på Fróóá oplyses allerede i kap.'s første linje (1.20) og behøver altså ikke at gentages (søm i A 1.8). Kun den sidste tilføjelse i A (1.35) er nyttig, måske endda nødvendig. Det højner effekten af urðarmáni, at vide at den kommer hver dag på samme tid, nemlig lige før aftensmaden. Så er den appetit ødelagt. Næsten alle de øvrige læsemåder i A virker pedantiske, og det ser ikke ud til, at A-bearbejderen har haft særlig høje tanker om sin læsers intelligens.

Den tendens i A, jeg nævnte ovenfor, til at rense ud blandt småord ses af følgende exx.:

<u>B</u>	<u>A</u>
1.4 þær <u>allar</u>	1.5 þær
1.5 armennina	1.5 ármenn
1.7 þar	1.9 ÷
1.9 ok	1.11 ÷
1.12 <u>sitt</u> (2)	1.17 ÷
1.13 <u>mikid</u>	1.18 ÷
1.13 hafit	1.18 haf
1.19 husinu	1.24. eldaskála
1.24 eldana	1.27 málelda
1.25 <u>fyrir</u> boða	1.32 boða

Flere strengt taget overflødige ting er strøget i A fx. i B 1.4, 1.7, 1.12 samt de efterhængte best. artikler i B 1.5 og 13, 1.19 og 24. Muligvis er teksten blevet lidt fastere

i strukturen, men den har også tabt ved disse ændringer; den er blevet mindre levende og flyder ikke så let.

Tendensen er klar, mener jeg: en bearbejder (måske A) har taget en tekst under behandling (måske B), der efter hans mening var for snakkende og ordrig og har derved rettet evidente fejl (fx. rette B 1.22 tungl mikit til tungl hálf), meningsforstyrrende udeladelser, gentagelser, forkerte navne m.m. Men hvad teksten evt. har vundet ved det i form af litterær sammenhæng og bedre rækkefølge af begivenhederne, har den hvert fald på det stilistiske plan tabt i friskhed. Den er blevet lidt kedelig.

I A er tillige en hel del ældre og/eller bedre ord og udtryk blevet udskiftet med mere tamme og intetsigende udtryk, måske fordi de der stod der ikke alle er blevet forstået. Her er et lille uddrag af de mange exx.:

<u>B</u>	<u>A</u>
nema hann vildi .. láta hann einn skapa ok skera þeirra á millum	nema hann .. leggi allt sitt mál a hans vald (p.7.1)
var þat flestra manna átekja at Oddr segði satt	þat hugóu flestir menn, at svá væri (p. 29.20-21)
bað hann ekki gefa gaum at því	bað hann ekki um þat hirða (p. 36.23)
ok mun ek þó eigi toreggjaðri	en eigi mun hann þurfa at eggja mik fram (p. 70.1)
mun ek svá um klappa	skal ek til sjá (p. 88.17)
þótti nú allvel um slungit	þóttisk nú hafa vel sýslat (p.89.18)
skoraði .. á Arnkel til viðr- tøku	beiddi hann viðrþøku (p. 97.13)
skyldu gildra til færanna	skyldu halda njósn um ferðir hans (p. 99.25-26).
iðjumaðr mikill ok verksíngjarn	starfsmaðr mikill (p. 99.30)

GV bedømmer i sin udgave disse ældre ord og udtryk som et mislykket forsøg fra B-redaktørens side på at forbedre sagaen¹.

¹Eb 1864, p. xxix.

Det er imidlertid A-redaktøren, som ikke altid har været så heldig med sine forbedringer.

Jeg skal komplettere billedet af de to fortællere med følgende to exx., begge at finde i B, men udeladt i A. Det første ex. er selve titlen. I A er overskriften kort og godt Eyrbyggja saga, men i B lyder det således: "Her hefr Eyrbyggju ok er góð saga". En udmærket forbrugeroplysning, synes jeg.

Det andet ex. er i en karakteristik af den lidet sympatiske Dórolfr bægifótr. Der fortælles, at han i et slagsmål blev såret i benet, så han siden er halt. Derfor får han til-/øgenavnet bægifótr. Men så kommer der yderligere i B (AM 309 4to): "ok er hann lengi við þessi sögu ok sjaldan við gott kendr, sem síðarr mun sagt verða" (kap. 8).

Den der hidtil har beskæftiget sig mest med B-versionen (bortset fra Forrest Scott) er GV i hans udgave¹. Her vurderer han den meget negativt. Han finder den ordrig og ubehjælpssom i forhold til det rene og beherskede sprog i A. Han påpeger helt korrekt de mange fejl, der vitterligt er i B i fx. navne og stedsangivelser. Det var en vurdering, der havde udgangspunkt i hans opfattelse af Vatnshyrna som stående nærmere originalen end B². Senere ændrede han totalt opfattelse og bytter om på rækkefølgen af A og B, således at B nu bestemmes som den ældste³.

Siden har flere og flere fået øje på B-versionens kvaliteter, fx. som nævnt Einar Ólafur Sveinsson. Jeg håber med dette foredrag at have vist, at det efter min opfattelse ikke er helt uden grund.

¹ Eb 1864, pp. xxviii-xxxi.

² op. cit., p. xxviii note.

³ Vigfússon 1905, p. 89.

Litteraturhenvisninger

- Blöndal 1928: Sigfús Blöndal: Um uppruna Eyrbyggju, Festskrift til Finnur Jónsson, Kbh. 1928, pp. 15-28.
- Eb 1864: Eyrbyggja saga, ed. Guðbrandur Vigfússon, Leipzig 1864.
- Eb 1897: Eyrbyggja saga, ed. Hugo Gering, Altnordische Saga-Bibliothek VI, Halle 1897.
- Eb 1935: Eyrbyggja saga, ed. Einar Ólafur Sveinsson, Islensk Fornrit IV, Rvík 1935, pp. 1-186.
- Magnússon 1838: Grönlands historiske Mindesmærker, udgivne af Det kongelige nordiske Oldskrift-Selskab II, Kbh. 1838.
- Ólason 1971: Vésteinn Ólason, Nokkrar athugasemdir um Eyrbyggju sögu, Skírnir 145, Rvík 1971, pp. 5-25.
- Sveinsson 1968: Einar Ólafur Sveinsson, Eyrbyggja sagas kilder, Scripta Islandica 19, Lund 1968, pp. 3-18.
- Vigfússon 1905: Origines Islandicae, edited and translated by Guðbrand Vigfusson and F. York Powell II, Oxford 1905.
- ONP: Ordbog over det norrøne prosasprog, under udg. af Den Arnamagnæanske Kommission, København.

Fordelingen af B- og C- hss. i Eyrbyggja saga

<u>IF, p.</u>	<u>AM 162</u>	<u>Wolfenb.</u>	<u>AM 309</u>	<u>AM 445</u>
3				
10				12 ¹¹
20		÷ perg.hss.	18 ²⁰	
30			32 ¹⁹	33 ¹⁶
40				48 ¹²
50		52 ¹⁷		
60				68 ²¹
70				77 ²⁶
80			77 ²⁸	
100				
110				
120				126 ²⁵
130	135 ¹¹			
140	143 ¹⁹			148 ⁸
150	158 ²⁷			159 ¹²
160	165 ⁸			167 ²⁷
170				176 ⁵
180		184		
186			Evi Snorra goða {	186

B, C
B

þar fyrir hafa af minni eign svá at þik skæði eiði i; en at óskiptri minni eignu skal Purðr hata skartars-skirkju¹ þá, er ek á; geri ek þat til þess, at hon skuli létta á leggja, hött² ek sjá fyrir öðru minnu fé, slíkt er mér líkari en³ ek vil, at þú tækir i kostnað, þann er þú hefir fyrir mér, þat er þú vill eða henni líkar at því, er ek læt til; gullhring, á ek, ok hann skal fara til kirkju með mér, en rekkju mina ok rekkjuvald vil ek láta brenna í eldi, því at þat mun engjum manni at nýjum verða; ok mæli ek þetta eiði fyrir því, at ek unna engum at njóta góttanna, ef ek vissar, at ný mæli at verða, en nú mæli ek því svá mikilt um, ⁴ segir hon, „at mér þykkir illt, at meðm hjóti svá mikil þyngsel af mér, sem ek veit at verða mun, ef at er þrugðit því, sem ek segi fyrir.“ Þoroddr hét at gera eptir því, sem hon beiddi. Eptir þetta megnáðisk sóttin við Þörgunnu; lá hon eiði morð dægri, áðr hon and-áðisk. Líkt var fyrst borit i kirkju, ok lét Þoroddr gera kistu at líkinu. Um daginn eptir lét Þoroddr bera út rekkjukæðina i veðr ok færði til víðu ok lét hlæða þar bál⁵ hjá. Þá gekk at Purðr hústreyja ok sgyrr, hvat hann ætlar at gera at rekkjukæðunum. Hann kveek ætla at brenna þau í eldi, sem Þörgunna hafði fyrir mælt. ⁶ Þat vil ek eiði,“ segir hon, „at þvílíkar færsemar sé brenndar.“ Þoroddr svarar: „Hon mæli mikilt um, at eiði myndi duga at bregða af því, er

* at ms.

* hon sgar-
+ at ms.C
B

um, sem segja frs ískoti þakupi, kemur hann um, að hann þaf hald í Skalholti, og það land gótt Gissur þakpu til þess, að þar skyldi hlak-
upstóli vera (á þaf vana orð Þor-
gunnar). — Eþ. Þb. og Hingurv. hafa
á réðu að stande, má vel hafa verið
um þetta leyti í Skalholti Þoroddr
atís í (br. hl. 170).

prestur, sem fylkti út hingað Gissur
þvita.

¹ Um skartar sig Laard. 60.

² hon — þitt 162, W, M; henni

HL at V.

³ mér — en sl. í V.

⁴ hafi: viðskæmtur, sem eldi á að

atís í (br. hl. 170).

hon mæli fyrir.“ Purðr mæli: „Slíkt er eiði nema þú mæli eit; unni hon engum manni at njóta, hefir hon því svá fyrir mæli; en þar munu engi býn eptir ¹ at ms. koma, hversu sem slíku er breytt.“ „Eiði veit ek,“ segir hann, „at þetta tækisk annan veg en hon hefir fyrir sagt.“ Síðan lagði hon hendr yfir háls honum ok það, at hann skyldi eiði brenna rekkjubunadum; sótti hon þá svá fast, at honum gekkisk hugr við, ok kom þessu máli svá, at Þoroddr brenndi dýnur ok hæg-
endi, en hon tók til sin kult² ok blæsjur ok ársallinn allan, ok líkaði þó hváríngu vel.

Eptir þetta var þúin líkferð ok lengnir ill skilgöðir meðn at fara með líkinu ok góðir hestiar, er Þoroddr átti. Líkt var sveiþat lindukum, en saumat eiði um, ok síðan lagt i kistu; fóru þeir síðan suðr um heidi, svá sem leiðir liggja; ok er eiði sagt af þeira ferð, áðr þeir fóru suðr um Valþarnarvöllu; þar fengu þeir keldur blautar mjölk, ok lá opt ofan líkit; fóru síðan suðr til Norðrar ok yfir ána at Eyjarvadi, ok var djúp áin; ³ var bæði hregg ok allmikil regn. Þeir komusk at lykðum á boe þann í Stafholungum, er i Nesi heitr inn neðra, kvoddu þar gísingur, en bóndi vilði engan greiða gera þeim; ⁴ en með því at þá var komit at nótt, höttusk þeir eiði meða fara lengra, því at þeim þótti eiði fríðingit at eiga við Hvíta um nótt. Þeir tóku þar af hestum sínum ok báru líkit i hús eitt fyrir dur-
um úti, gengu síðan til stólu ok fóru af klæðum sín-
um ok rethudu at vera þar um nótt matlausir, en

¹ seldu 162, W.

² Hiti svo Vi: fyrir frim 162, W.

³ M. Þessi seinning er svo að skilja, að síðar setti en þessa væg, að þrjúgja

hlæð þer oft ofan; sbr. þessan at lá mæta dítégð í lá

afit at hestium, ok síðan aðri íngfr manni, sem færði lík til kirkju

regna.“ Arna bisk. saga (Bisk. i 712). (Gæðg. ía 9).

⁴ Um Eyjarvæð sig Laard. 184.

⁵ Það voru forn lög (en þó án eða

retrret efter

ándet A ms.

ms.

ms.

B

þ ms.

B (AM 309 4to)

Biorn K(etils) s(on) uar æ Jamta landi þar til er Kiallacr jall
 anndadiz. hann geck at eiga Giaflögu d(ottur) jallz ok for epter
 þad austur um Kiöl fyrst til Þrand h(eims) ok suo sudur jland ok
 tok under sig eignar þær allar er fader hans hafdi att enn rak æ
 brutt armennina. þa er Har(alldur) kongr hafde yfer sett. kongr 5
 uar jUik austur er hann spurdi þetta ok for þa nordur til Þrand
 h(eims) hit efra ok er hann kom j Þrandh(eim) stefndi hann þar
 viij fylkna þing æ þui þingi gerdi hann Biorn utlaga ur Noregi
 ok gerdi hann dræpan huar sem hann yrði fundinn Enn er 10
 kongr kem sudur um Stad vrdv uarer vid ferd þeira viner Biarnar
 ok gerdu honum niosn hliop B(iorn) æ skutu er hann atti med
 skullda lid sitt ok lausa fe sitt ok for undan sudur med landi.
 þuiat þa uar uetrar megn mikid suo at hann treystiz eigi æ hafit
 at sigla. hann for þar til er hann kom j ey þa er Mostur heiter

B (Cod. Wolfenb.)

fra urdar m(áána).

At Froðáá uar elld hus mikit ok lokrekkjur innan af elld husinu
 sem þa uar sið uenia til. Utan af elldhusinu uoru klefar tueir a
 sina hond huárr var hlaðit skreið i annan en miolfvi i annan. þar
 voru malelldar gerfir huert kuelld i husinu ok satu menn þar
 iafnan aðr menn gengi til matar. Aptan þann er likmenn komo 15
 heim. þa er menn satu uið mal ellda. þa sa þeir at a ueggpili elld-
 hussins. uar komit tvngl mik[it] þetta mattu þeir allir sea er i
 uoru elldhusinu. Gekk þat um elldhusit and sæliss. þat huarf
 ekki a brutt medan menn satu uið elldana. Þoroddr bondi sp(urði)
 Þori uið legg huat þetta mundi fyrir boða. Þorir kuat þetta uera 20
 urðar máána. "ok mun her koma manndaudr." þessi hinn saumu
 tipendi bar þar uið alla uiku. at urðar maani kom þar inn. Þat 25

BJÖRN, sonr Ketils flatnefs, var á Jamtalandi, þar til IF, p. 5
er Kjallakr andaðisk. Hann fekk Gjaflaugar, dóttur
jarls, ok fór síðan austan um Kjöl, fyrst til Pránd-
heims ok síðan suðr um land ok tók undir sik eignir 5
þær, er faðir hans hafði átt, en rak í braut ármenn
þá, er Haraldr konungr hafði yfir sett. Haraldr kon-
ungr var þá í Víkinni, er hann spurði þetta, ok fór
þá it efra norðr til Prándheims; ok er hann kom í
Prándheim, stefndi hann átta fylkja þing, ok á því
þingi gerði hann Björn Ketilsson útlaga af Nóregi, 10
gerði hann dræpan ok tiltækjan, hvar sem hann væri
fundinn. Eptir þetta sendi hann Hauk hábrók² ok
aðra kappa sína at drepa hann, ef þeir fyndi hann.
En er þeir kómu suðr um Staði, urðu vinir Bjarnar
við varir ferð þeira ok gerðu honum njósn.³ Björn 15
hljóp þá á skútu eina, er hann átti, með skuldalið
sitt ok lausafé, ok fór undan suðr með landi, því at
þá var vetrarmegn, ok treystisk hann eigi á haf at
halda. Björn fór þar til, er hann kom í ey þá, er

IF, p. 145.

AT Fróðá var eldaskáli³ mikill ok lokrekkja⁴ innar 20
af eldaskálanum, sem þá var siðr; útar af elda-
skálanum váru klefar tveir, á sína hönd hvárr;⁶ var
hlaðit skreið í annan, en mjólvi í annan. Þar váru
görvir máleldar hvert kveld í eldaskála, sem siðr var
til; sátu menn lönfum við eldana, áðr menn gengu til 25
matar. Þat kveld, er líkmenn kómu heim, þá er menn
sátu við málelda at Fróðá, þá sá menn á veggþili
hússins, at komit var tungl hálf; þat máttu allir menn
sjá, þeir er í húsinu váru; þat gekk ofugt um húsit
ok andscelis. Þat hvarf eigi á brott, meðan menn 30
sátu við elda. Þóroddr spurði Þóri viðlegg, hvat
þetta myndi boða. Þórir kvað þat vera urðarmána;⁶ —

„mun hér eptir koma manndauðr,“¹ segir hann. Þessi
tíðendi bar þar við viku alla, at urðarmáni kom inn
hvert kveld sem annat.

35

